

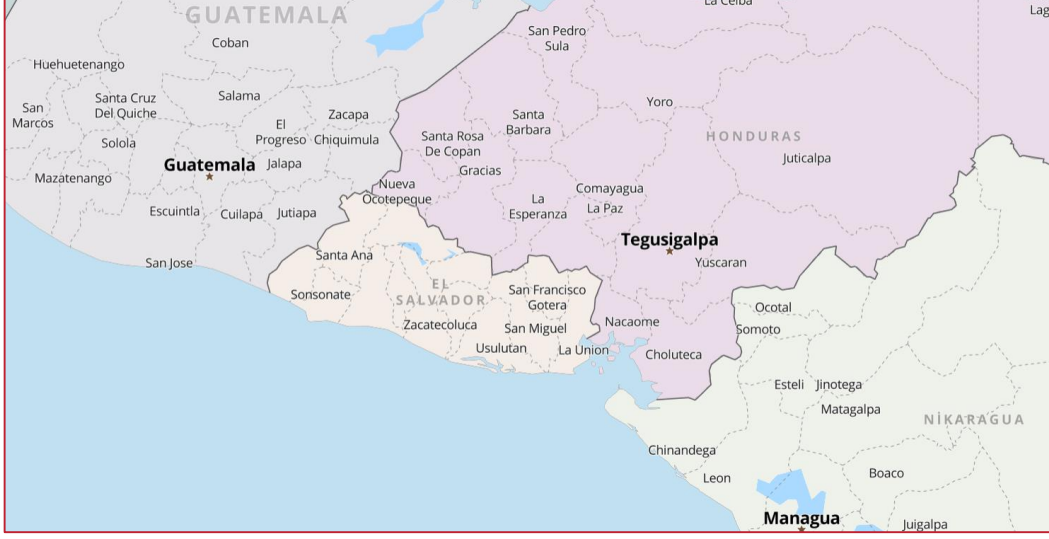
EL SALVADOR BİLGİ NOTU

TEMMUZ 2024

GÜNCEL VERİLER

MAKROEKONOMİK GÖSTERGELER VE TAHMİNLER

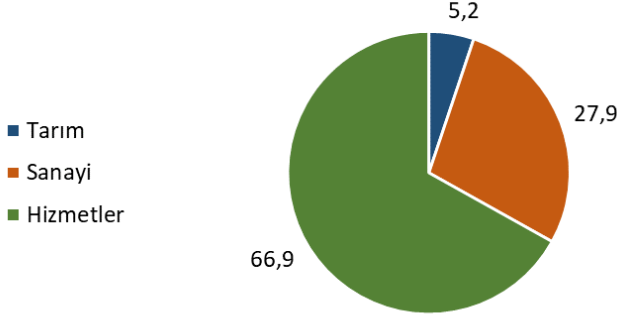
GÖSTERGE	DEĞER	2022	2023	2024
GSYH (cari fiyatlarla)	Milyar USD	32,0	34,0	35,3
Büyüme	%	2,8	3,5	3,0
Nüfus	Milyon Kişi	6,3	6,4	6,4
Kişi Başı Gelir	USD	5.048	5.349	5.537
Enflasyon	%	7,3	1,2	1,7
İşsizlik Oranı	%	5,0	5,5	5,5
Bütçe Dengesi / GSYH	%	-2,7	-4,7	-3,8
Cari Dengesi / GSYH	%	-6,7	-1,4	-2,6
İhracat	Milyar USD	7,1	6,5	-
İthalat	Milyar USD	17,1	15,6	-
Türkiye'nin İhracatı	Milyon USD	15,0	15,3	17,0
Türkiye'nin İthalatı	Milyon USD	10,3	6,1	5,9

Kaynak: IMF Küresel Ekonomik Görünüm Nisan 2024, Trademap, TÜİK

1. GENEL GÖRÜNÜM

Sektörlerin GSYH Payları (%)

Kaynak: El Salvador İstatistik Kurumu, 2023

Kuzey ve doğusunda Honduras, batısında ise Guatemala ile komşu olan ismini Hz. İsa'ya atıfla 'Dünya'nın Kurtarıcısı' olarak adlandıran El Salvador Latin ve Orta Amerika'daki birçok ülkeye benzer şekilde İspanya kolonisi olarak kalmış, Arjantin'de başlayan bağımsızlık fikriyle 1821 yılında Orta Amerika Birleşik Eyaletlerinin bir eyaleti haline gelmiştir. 1840'larda Honduras, Guatemala, Kosta Rika ve Nikaragua'nın Eyaletler birliğinden ayrılmasıyla El Salvador'da hem içeride hem de dışarıda bağımsızlık mücadelesi başlamıştır. 1871 yılına gelindiğinde ihraç edilen kahve gelirlerinin de etkisiyle hem politik hem de ekonomik istikrar sağlanırken cunta rejimleri yerini kahve baronlarına bırakmıştır. Büyük Buhran ile baronların güç kaybı yaşamaları, 1931 yılında cunta rejiminin yönetimi yeniden ele geçirmesinde etkili olmuştur.

Kuruluşundan beri Orta Amerika'nın hem en küçük hem de nüfus yoğunluğu en fazla olan ülkelerinden biri olan El Salvador'da gençler iş bulmak için Honduras'a yasadışı göç etmişler, burada bulunan muz tarlalarında çalışmışlardır. 1990'larda iç savaşın sona ermesiyle turizm sektörü canlanırken savaştan oldukça zarar gören altyapıyı onarma çalışmaları başlamıştır. 2000'lere gelindiğinde büyük toprak sahiplerinin toprak reformuna direnmesi yoksullukla mücadelede engel teşkil etmiştir. Hükümetin politikaları ile 2000'lerin başında %30 seviyesinde olan yoksulluk oranı 2019 yılında %10 seviyesine gerilemiştir. Yoksulluktaki düşüşe karşın sokak çeteleri ve suç örgütleri güçlerini korurken bu durum El Salvador'u cinayet oranı en yüksek olan ülkelere birisi haline getirmiştir.

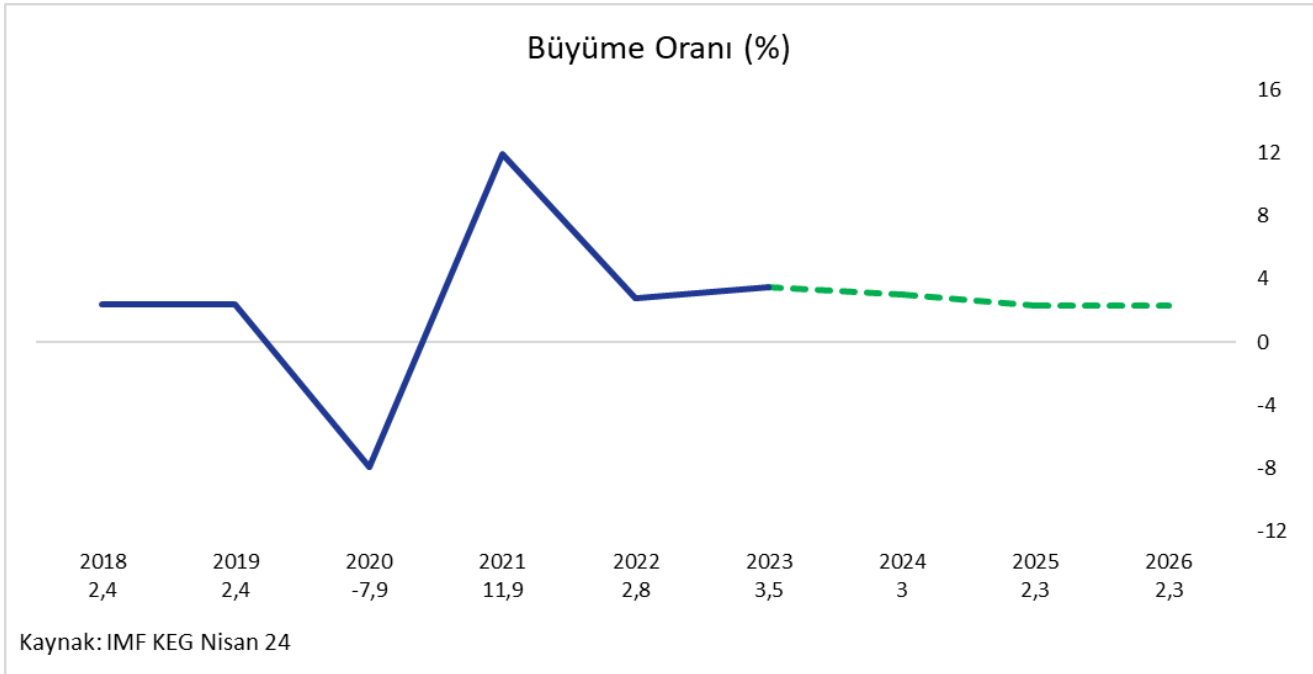
2023 yılı verilerine göre, El Salvador'da tarım sektörünün milli gelir içerisindeki payı %5,2 seviyesindedir. Kahve üretimi ile dünyada 27. sırada olan ülke kendisinden yüzölçümü bakımından yaklaşık otuz kat daha büyük olan Kenya ile benzer kahve üretimi yapmaktadır. Pamuk, şeker kamışı, mısır, fasulye, sorgum, hindistancevizi, mango öne çıkan diğer tarımsal mamullerdir. Doğal kaynak konusunda üretimi ve rezervi sınırlı olan ülkede hidroelektrik santrallerinden üretilen elektrik ülkede elektrik tüketiminin önemli kısmını karşılamaktadır. 1960-70 yıllarında pamuk imalatı ile sanayi yatırımları başlarken iç savaş ile sanayide gerileme olmuş, barışın sağlanmasına karşın ABD dışında yabancı yatırım çekme konusunda sorunlar olmuştur. 2023 yılı itibarıyla sanayinin payı %28 seviyesinde gerçekleşmiştir. Petrol kaynakları bulunmamasına karşın Orta Amerika'nın en büyük ikinci plastik üreticisi olan ülke 2012 ile 2019 yılları arasında yılda ortalama 350 milyon USD ihracat yapmıştır.

İmalat sanayinde üretilen ürünler arasında içecekler, konserve gıdalar, organik gübreler, çimento, kimyasal ürünler, ilaçlar, sigaralar, ayakkabılar, pamuklu tekstiller, deri ürünleri, petrol ürünleri ve elektronik ürünler bulunmaktadır. Elektrik elektronik sektöründe tantal kapasitör, buji teli setleri, elektrik iletkenleri, sabit kapasitörler, kazınmamış yarı iletken ürünleri öne çıkmaktadır. Elektrikli otomotiv yan sanayi ürünleri sektöründe fırsatlar bulunduran ülkenin başlıca ihracat ortakları ABD, Kanada ve Meksika'dır. İlaç sektöründe Guatemala, Honduras, Nikaragua, Panama, ABD, Dominik Cumhuriyeti, Kosta Rika, Arjantin ve Meksika'ya ihracat yapan ülkede 30'un üzerinde laboratuvar bulunmaktadır. Sektörden ihracat ülke ihracatının %2,4'üne tekabül etmektedir. İç savaşın sona ermesinden sonra turizm gelirleri ekonominin sürükleyicilerinden olmuştur. 2019 yılında turizm gelirlerinin mal ve hizmet ihracatındaki payı %20 seviyesine kadar yükselirken 2020 yılında salgınla beraber %12 seviyesine kadar gerilemiştir. 2019 yılında 2,6 milyon turist ağırlayan ülkeye 2020 yılında 700 bin kadar turist gelmiştir. 2023 yılında 3,8 milyar USD seviyesinde turizm geliri elde eden ülkeye 3,4 milyar uluslararası turist ziyarette bulunmuştur.

BÜYÜME: 2018 ve 2019 yıllarında %2,4 büyüyen ekonomi 2020 yılında salgının etkisiyle %7,9 daralmış, 2021 yılında ise büyüme %11,9 olmuştur. 2022 yılında El Salvador ekonomisi geçmiş yıllardaki standartlarının üzerinde %2,8 büyürken 2023 yıl genelinde IMF tahminine göre %3,5 büyümüştür. 2023 yılında ülkeyi ziyaret eden turistlerin bir önceki yıla göre %43 artarak 3,8 milyar USD'ye yükselmesi ekonominin büyümesindeki en önemli belirleyicilerden olmuştur.

2000 yılında ABD'de yaşayan El Salvador kökenli insan sayısı 700 bin seviyesindeyken 2021 yılında 2,5 milyona yükselmiştir. ABD başta olmak üzere çevre ülkelerden El Salvador'a gönderilen transfer gelirleri ekonomi için önemli gelir kaynağıdır. Dünya Bankası verilerine göre, ülkeye gönderilen dövizler 2023 yılında milli gelirin dörtte birini oluşturmuştur. Bütçe açığının önümüzdeki dönemde milli gelire oranla %5'e yükseleceği öngörüldürken kamu borcunun milli gelire oranla %84 seviyelerinde olması, ihracat gelirlerinin önemini artırmaktadır.

2. SWOT ANALİZİ

Güçlü Yönleri:

Uluslararası Para Fonu (IMF), güçlü ekonomik faaliyetler ve güvenlik önlemlerindeki iyileşmenin bu büyümeye önemli katkıları olduğunu kabul etti. Hükümetin Bölgesel Kontrol Planı, suç oranında kayda değer bir azaltması iş güvenini ve yatırımı artırdı. Bu durum, yabancı yatırımların ve fonların suç teşkil eden kiralardan iş genişletme ve istihdam yaratmaya yönlendirilmesine neden oldu Turizm yeniden canlandırılarak önemli ekonomik faydalar sağlandı. Surf City gibi cazibe merkezlerinin de desteğiyle 2,4 milyar dolar döviz elde edildi.

Zayıf yönleri:

El Salvador, son on yılda milli gelirin ortalama %4,0'ına ulaşan, ulusal bütçe üzerinde baskı oluşturan ve kalkınma girişimleri için mali alanı sınırlayan kalıcı mali açıklarla karşı karşıya kaldı. Ülke, kredi notunu etkileyen ve borçlanma maliyetlerini artıran yüksek kamu borcuyla mücadele etmeye devam etmektedir. Bu finansal sıkıntı, uzun vadeli ekonomik istikrar açısından önemli bir endişe kaynağıdır. Sağlık hizmetlerine yapılan sınırlı yatırım, kamu sağlığı sonuçlarında iyileştirme fırsatlarını kısıtlamaktadır. Çok uluslu sağlık hizmeti firmalarının ilgisini çekme konusunda zorluklar ortaya çıkarmaktadır.

Fırsatlar:

Geliştirilmiş güvenlik ve kolaylaştırılmış idari prosedürler, El Salvador'u yabancı yatırım için daha çekici hale getirmiştir. Suçtaki azalma ve iş yapma kolaylığı daha fazla ekonomik büyümeyi teşvik edebilir Hükümetin, özellikle turizm ve ticareti kolaylaştırma yoluyla ekonomiyi çeşitlendirme çabaları, sürdürülebilir ekonomik büyüme potansiyeli sunmaktadır. Ticaret maliyetlerini düşürmeye ve idari süreçlerin verimliliğini artırmaya yönelik girişimler temel faktörlerdir. El Salvador'un Bitcoin'i yasal ödeme aracı olarak öncü bir şekilde benimsemesi, kripto para birimi yatırımlarını ve fintech yeniliklerini çekebilir ve çeşitli sektörleri canlandırabilecek modern bir ekonomik çerçeve sağlayabilir.

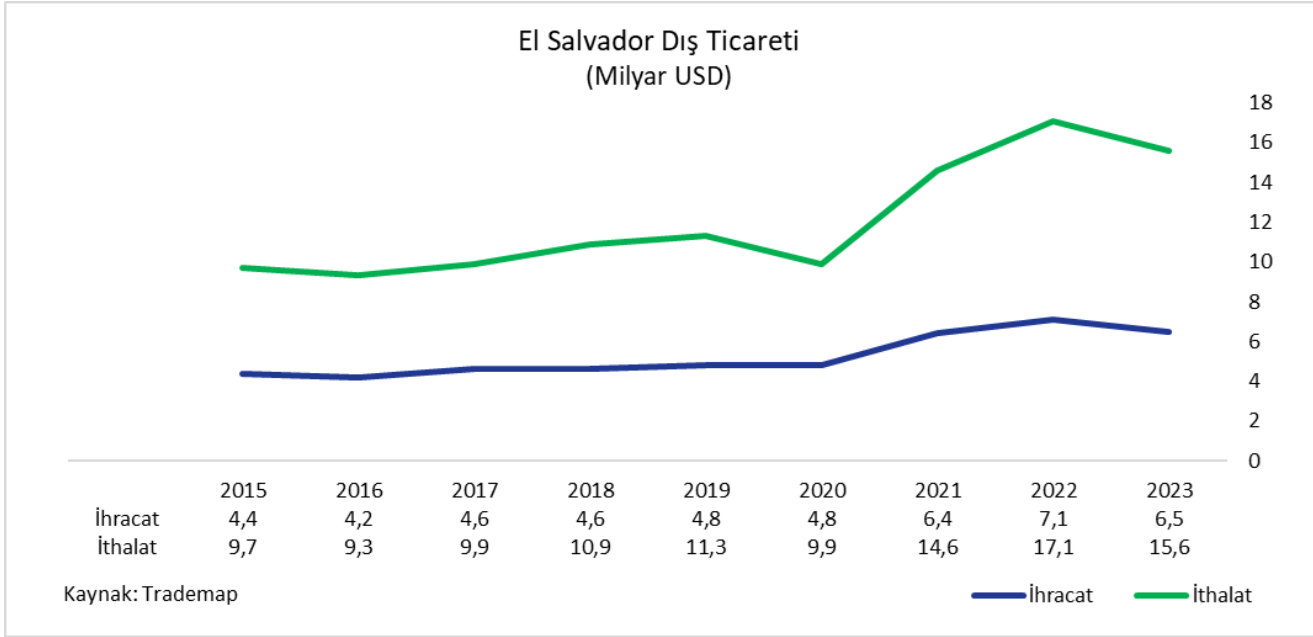
Tehditler:

Dış ekonomik şoklar ve küresel piyasa dalgalanmaları, El Salvador'un küçük, açık ekonomisi için önemli riskler oluşturuyor. İşçi dövizleri ve ihracat pazarları gibi dış faktörlere bağımlılık, ülkeyi uluslararası krizlere karşı savunmasız hale getiriyor. Güvenlik artmış olsa da, herhangi bir potansiyel siyasi istikrarsızlık veya sosyal huzursuzluk ekonomik ilerlemeyi baltalayabilir ve yatırımları caydırabilir. Yüksek kamu borcu seviyeleri ve ülkenin belirli mali hedefleri karşılayamaması durumunda artan borçlanma maliyetleri potansiyeli, finansal istikrarsızlığa yol açabilir ve gelecekteki büyüme beklentilerini kısıtlayabilir.

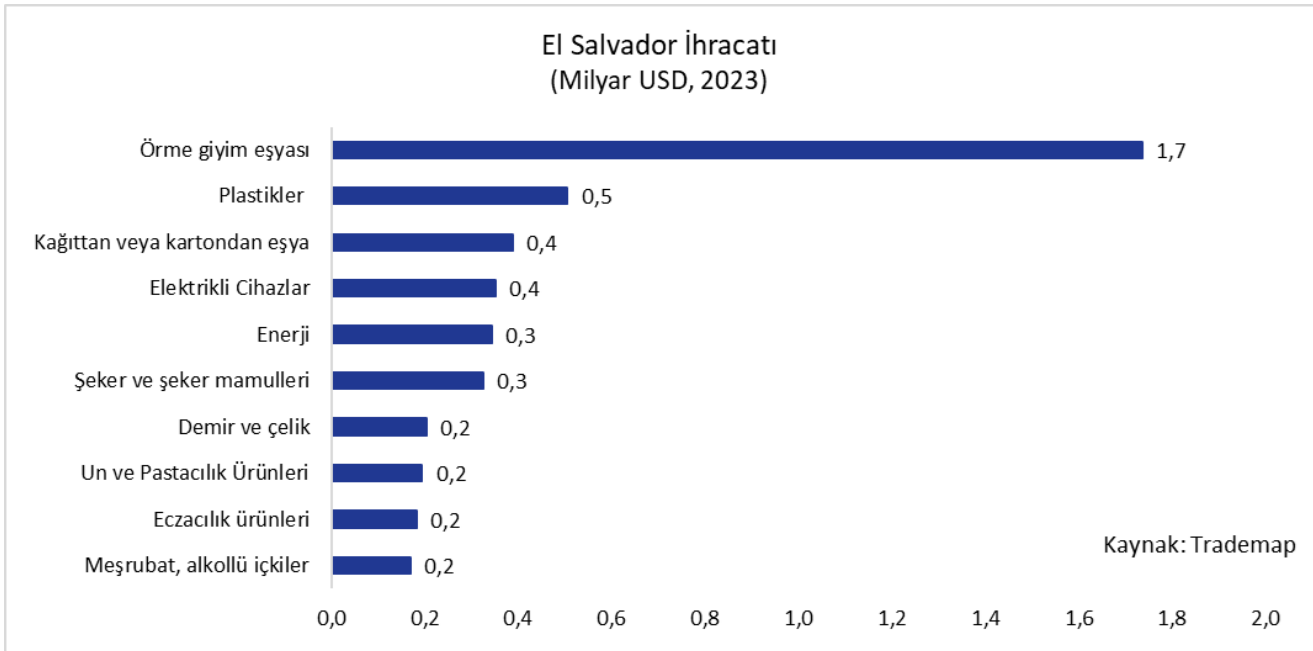

3. DIŞ TİCARET

El Salvador 2015 ile 2020 arasındaki dönemde yılda ortalama 5 milyar USD dış ticaret açığı verirken 2021 ve 2022 yıllarında sırasıyla 8,2 ve 10 milyar USD seviyelerinde açık vermiştir. 2023 yıl genelinde ithalatın ihracattan daha hızlı gerilemesi, dış ticaret açığının 9,2 milyar USD seviyesine düşmesine neden olmuştur. 2023 yılında El Salvador'un ihracatı ve ithalatı sırasıyla 6,5 ve 15,6 milyar USD seviyelerinde olurken dış ticaret hacmi 22,1 milyar USD olarak kaydedilmiştir.

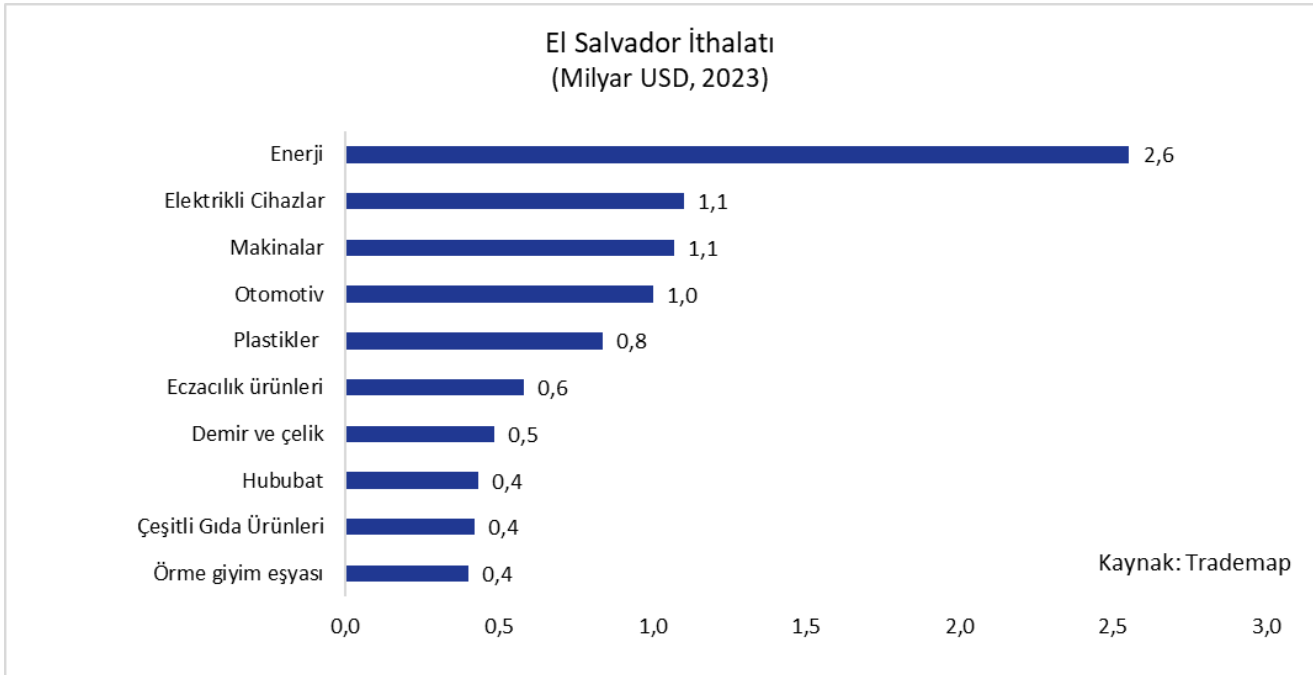
Ülke ihracatının dörtte birinden fazlasını pamuklu tekstil ürünleri olan tişört, kaşkorse, kazak, süveter, yelek vb. örme giyim eşyası sektöründen gerçekleştirmektedir. Plastikler sektöründen damacana, şişe benzeri plastik eşyalar ihracatı öne çıkmaktadır. İş bu fasılda, ülkenin yıllık ihracatı 400 milyon USD seviyesindedir. Yılda ortalama 300 milyon USD seviyesinde olan kağıttan veya kartondan eşya sektöründen ihracat yapmaktadır.

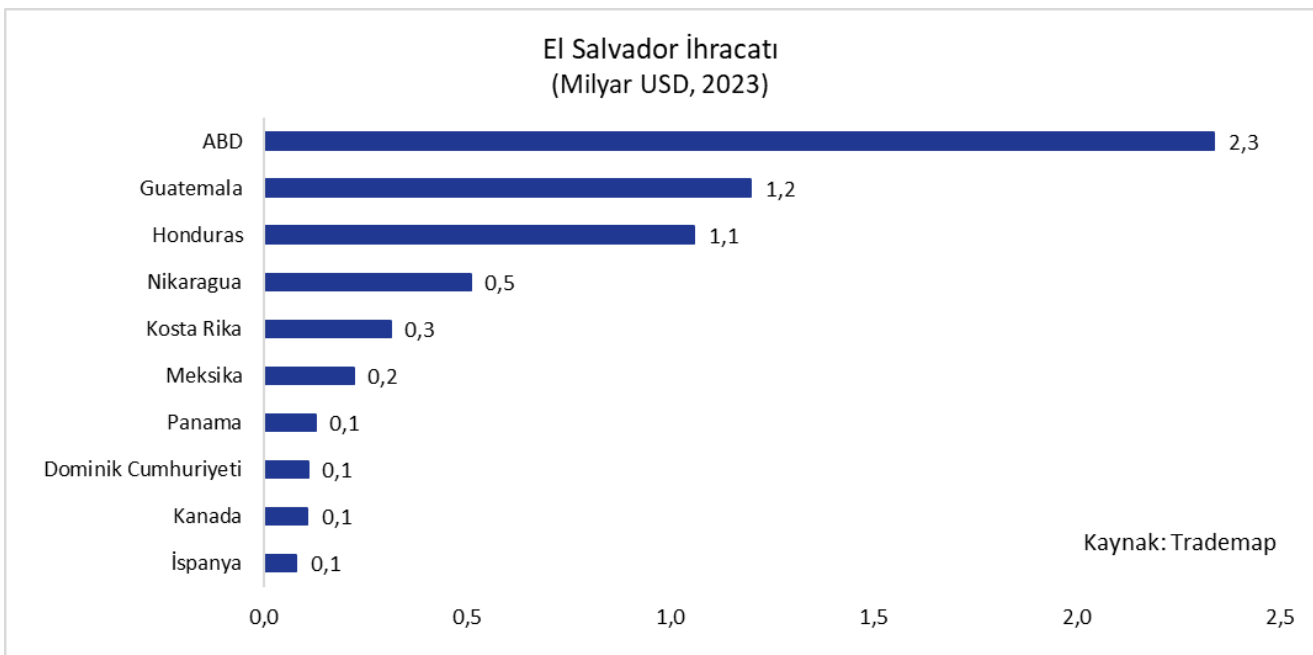
EL SALVADOR BİLGİ NOTU

İthalat tarafında ise, enerji ithalatı 2014 ile 2023 arasında yılda ortalama 1,8 milyar USD olurken 2022 yılında 2,8 milyar USD, 2023 yılında ise 2,5 milyar USD ile son dönem trendinin üzerinde gerçekleşmiştir. Enerji fiyatlarının Rusya Ukrayna gerginlikleri ile yükselmesi El Salvador'da dış ticaret açığının artmasında belirleyici unsurlardan olmuştur. Elektrikli cihazlar sektöründen ithalatının yarısını Çin'den karşılayan ülke akıllı telefonlar, izole edilmiş elektrik iletken kablolar (bobin telleri) fasıllarından yoğunlukla ithalat yapmaktadır. Makinalar sektöründe Çin ve ABD ithalatının yarısından fazlasını oluştururken bilgisayarlar, buzdolapları, baskı makinaları başı çeken fasıllardır.

ABD, El Salvador dış ticaretinin üçte birini tek başına oluşturmaktadır. 2014 ile 2023 arasındaki on yıllık süreçte El Salvador'un ABD'ye ihracatı 2 milyar USD seviyesinde olurken ithalatı ise yılda ortalama 3,9 milyar USD olmuştur.

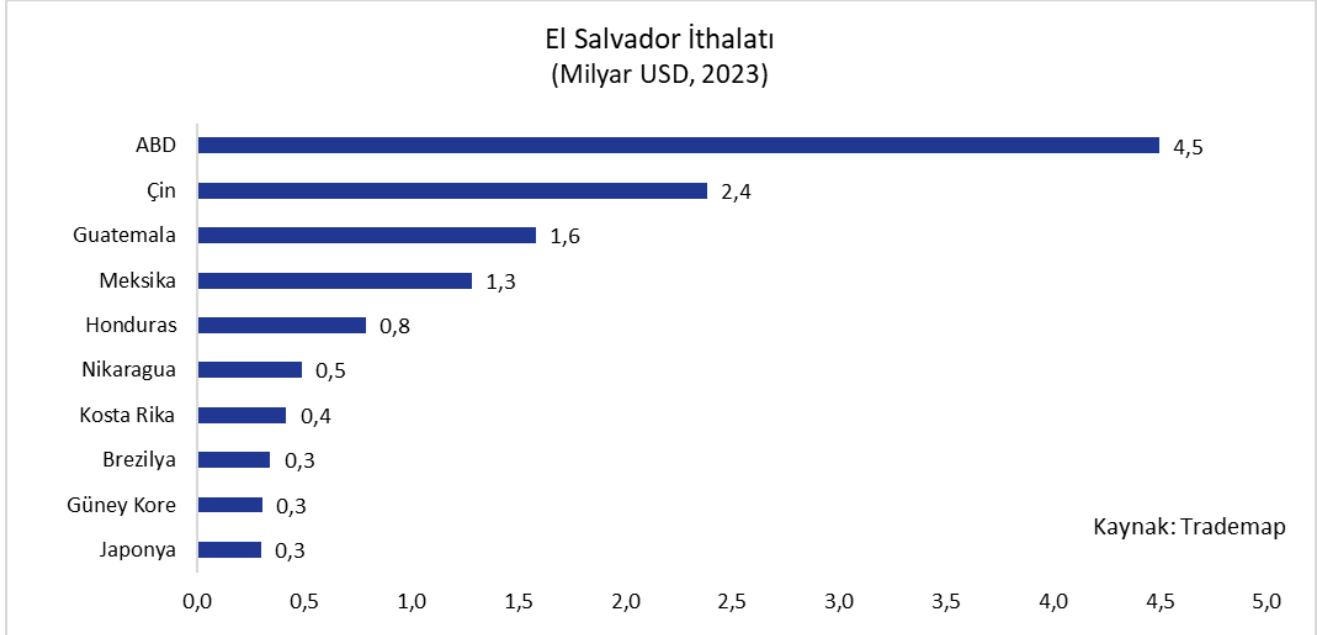
EL SALVADOR BİLGİ NOTU

ABD, El Salvador'un ithalatındaki en önemli partner olurken Çin'den ithalat 2020 yılından itibaren hızlanmış ve 1,2 milyar USD seviyesinde gerçekleşmiştir. 2021 ile 2023 yılları arasında ortalama 2,5 milyar USD seviyesinde olan ithalat El Salvador ithalatının %15'ine tekabül etmektedir.

Guatemala'dan hayvansal ve bitkisel yağlar ile plastikler sektöründen yapılan ithalat öne çıkarken Meksika'dan elektrikli cihazlar, plastikler ve otomotiv sektörlerinde ürünler temin edilmektedir.

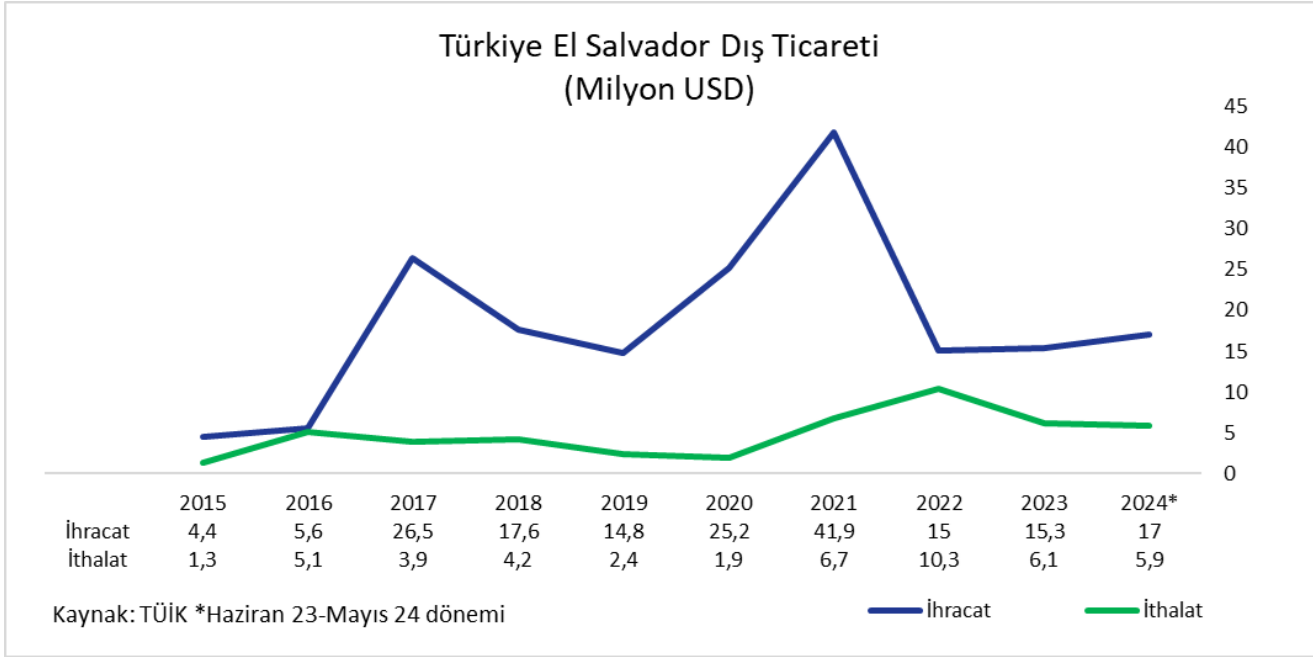
El Salvador ithalatında Türkiye'nin payı %0,2 ile %0,5 (binde 2 ile binde 5) arasında seyretmektedir. 2021 yılında El Salvador verilerine göre, Türkiye'den ithalat 69 milyon USD seviyesine yükselmiş, takip eden dönemde 30 milyon USD'nin altına gerilemiştir.

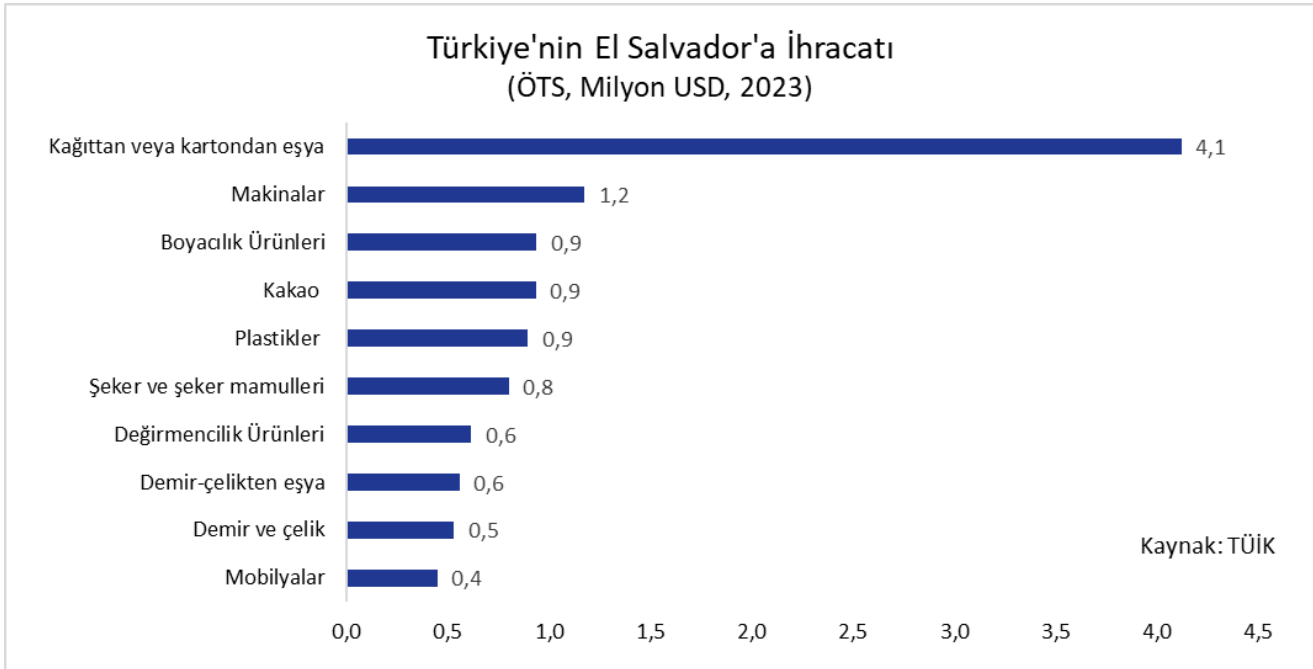

4. TÜRKİYE İLE DIŞ TİCARET

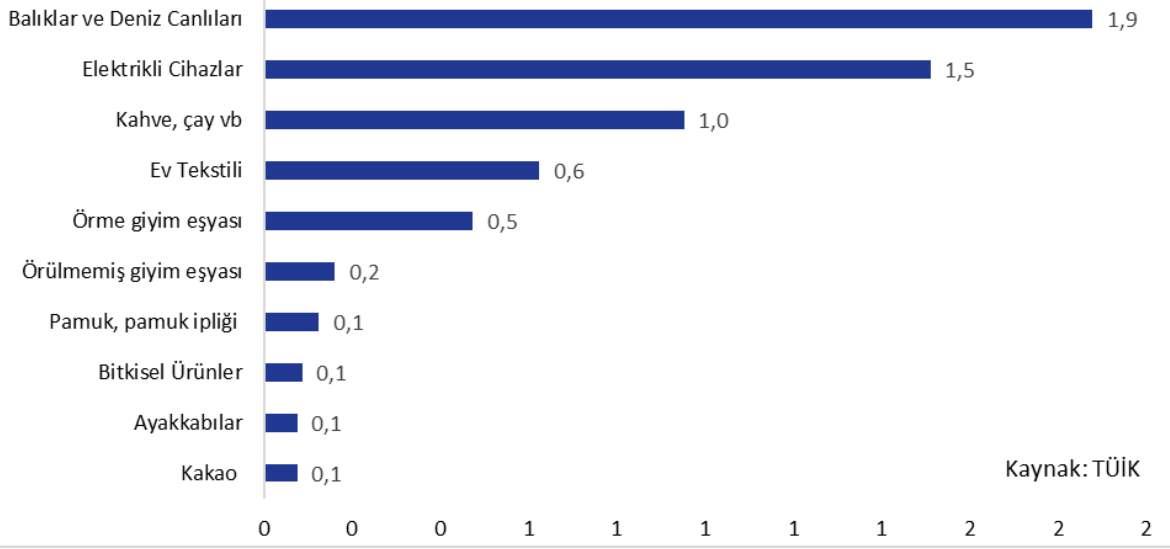
Türkiye, El Salvador ile dış ticaretinde net ihracatçıdır. 2015 yılında 5,7 milyon USD olan dış ticaret hacmi 2021 yılında 48,6 milyon USD ile zirve yaparken takip eden iki yılda 30 milyon USD'nin altında seyretmiştir. 2023 yılında Türkiye'nin El Salvador'a ihracatı 15,3 milyon USD, El Salvador'dan ithalatı 6,1 milyon USD seviyesinde gerçekleşmiştir. Haziran 2023 ile Mayıs 2024 arasındaki on iki aylık süreçte Türkiye'nin El Salvador'a ihracatı 17 milyon USD'ye yükselirken ithalatı 5,9 milyon USD'ye gerilemiştir.

Türkiye'nin El Salvador'a ihracatında 2021 yılında yapılan römorkler ve itici gemileri ile demir çelik ihracatları öne çıkarken 2023 yılında en çok ihracatı yapılan fasıl kâğıttan ve kartondan eşya sektörü olmuştur. Türkiye'nin El Salvador'dan ithalatında ise 2022 yılında ayakkabılar sektörü öne çıkmış, 2023 yılında ise balıklar başı çekmektedir.

EL SALVADOR BİLGİ NOTU

Türkiye'nin El Salvador'dan İthalatı
(ÖTS, Milyon USD, 2023)

DIŞ EKONOMİK İLİŐKİLER KURULU

Huzur Mahallesi, Azerbaycan Caddesi Skyland Sky Office No: 4
B Blok Kat: 21-22 Seyrantepe 34485 Sarıyer/İstanbul

www.deik.org.tr • info@deik.org.tr

     deikiletisim | deikint